

ישע"א ברכה

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבקהילת "מקור חיים" יע"א בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א

להצלחת דן בן חנה וזוג' עכב"ב-לבריאות שמירה עליונה והרמת קרן המזל וכט"ס לעד אכי"ר

ערש"ק פרשת "ניצבים", כ"ח אלול תשע"ה **גליון מס' 486**

מי על הקו?!

האמא המופתעת השיבה שוב בשלילה לזקן שניצב מעברו השני של הקו. לא בנה אינו נמצא בבית. סקרנותה גברה מיום ליום, מה רצונו של אותו זקן?! כאשר סוף סוף בנה הגיע הביתה, פנתה אליו בשאלה האם ידוע לו על אדם זקן שמחפש אחריו זה מספר ימים? הצעיר ניסה לאמץ את מוחו, אך לשוא! אין לו שום עסק ואף לא חתם שום חוזה עם שום אדם צעיר וקל וחומר מבוגר. אולי, הירהר בליבו, שוב יש כאן טעות מוזרה! והנה טלפון נוסף הגיע, והזקן נראה שנחוש בדעתו להשיג את בנה, סוף סוף תגיע התעלומה אל פתרונה חשבה האם בליבה כאשר העבירה את השפורפרת אל בנה. הצעיר הופתע עד מהרה עת התגלה לו פשר התעלומה, על פתרון כזה לא חשב כלל ועיקר! אותו זקן היה לא אחר מאשר הגאון הצדיק הרב שמעון חיים חיירארי זצוק"ל שפנה אל הצעיר ברוך ואמר: בני, זה מספר ימים שאני יוצא אל גינתי ומבחין שחסר פרח יקר בערוגתי! הצעיר הנפעם לא האמין למשמע אוזניו. אוהב ישראל וצדיק גדול זה מעוררו בגלי אהבה סוערים לשוב אל בית הכנסת לתפילה ולשעורי תורה, ואף שזמנו היקר מנוצל ומחושב עד דק, מצא לנכון לטרוח עבורי הקטן יום אחר יום, ללא הפוגה! הדברים שיצאו מלב אוהב, חילחלו וחוללו מהפך בליבו של הצעיר שעד מהרה זכה לשוב לערוגה בערגה לה' יתברך ולעבדיו! אחים יקרים, הן ידוע ומפורסם שהצדיקים הם מרכבה לשכינה הקדושה הנדבקים בדרכי ה' והולכים בעקבותיו, מה הוא רחום, אף אתה היה רחום, מה הוא חנון, אף אתה היה חנון! וממילא כאשר נמצאים אנו סמוך ונראה ליום הדין הגדול והנורא, שומה עלינו לדעת היטב שה' יתברך בכל יום מצפה "ומצלצל", שולח לנו סימנים ואיתותים, קשה עלי פרידתכם, זועק הוא כאב אוהב, ואוי לו לאב שבניו גלו מעל שולחנו. ועתה הזדמנות נפלאה נפלה בחיקינו השבת הקדושה שלפנינו ולאחריה הימים הנפלאים "רצוני שתמליכוני עליכם" תשובו לערוגתי, ותפרחו בגינתי! עלינו לזכור שכעת בסיומה של שנה ובפתיחתה של שנה חדשה, כל מה שהיה חלף ועבר וביכולתנו לפעול בימים הנפלאים שלפנינו גדולות ונצורות, ברכות וישועות. ומעשה שהיה עם האדמו"ר מנדבורנא הרה"ק ר' יעקב ישכר בער זצוק"ל שאברך שאשתו חלתה ניגש אל הרבי בערבו של שנה. להפתעתו פנה אליו הרבי ואמר שאין לנו להתפלל אלא על גלות השכינה, שנזכה במהרה שביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד! וממילא כל הבקשות הקטנות, כל הטירדות היום יומיות גם הם יגיעו לקיצם, אך חלילה לנו להתעסק בטפל ולשכוח את העיקר! אל לנו חלילה להתנהג כבן מלך שהוגלה מעל הארמון ולאחר שנים כשפגש את המלך, ביקש המלך כוס מים ופרוסת לחם לשבור את רעבונו והמלך מילא בקשתו, אך צערו היה גדול מדוע לא ביקש לחזור לארמון, ממילא היו מתמלאות כל משאלות ליבו! נתחנן לבורא מלב אוהב, השיבנו אבינו לתורתך וקרבתנו מלכנו לעבודתך בבנין בית המקדש בימינו יחודש, אמן! גמר חתימה טובה לנו ולכל בית ישראל אחינו!

זקום ולהתעורר!

שם פרשת השבוע שלנו כה מזכיר את יום ראש השנה בו כולנו נתייצב למשפט ויכתבו לנו את כל מאורעות השנה. ה' יתברך יזכה אותנו ואת כל בית ישראל לכתיבה טובה ומבורכת. שכולנו נזכה לשנה משגשגת ומתוקה, שנת שלום ובטחון, שנת שלום ושלווה, שנת גאולה. אך בואו ונחשוב קצת. גם בשנה שעברה יחלנו וציפינו שיכתבו אותנו לשנה טובה, שנה בה לא ישמע שוד ושבר בעם ישראל, האם נעננו? כמה יתומים ואלמנות נוספו בעם ישראל, כמה חולים ומיוסרים, כמה צרות ובעיות... אין זה מספיק שאנו מצפים ומקוים, מיחלים ומתפללים שתייב השנה הבאה עלינו לטובה מהשנה שעברה, צריך לקום ולהשתנות, להשתפר ולהתעלות בעבודת ה'. לקבל עלינו באהבה ובחביבה את מצוות ה' יתברך ולהתחזק באהבת ישראל כנה. לקבוע עוד ועוד עיתים לתורה ולקדש שם שמים. רק זה יעזור, רק דרך זו תגרום שגם בשמים יחליטו לכתוב את כל בית ישראל לשנה טובה ומוצלחת יותר. אדם שיושב בימים אלו בחיבוק ידים ומדמה לעצמו שהמצב ישתנה, שהמצב ישתפר, מקשה הוא את עורפו וליבו ואומר שלום יהיה לי, עליו הפסוק בפרשתינו מדבר: "לא יאבה ה' סלוח לו" וכו'. גורל עם ישראל נמצא בימים הללו על כף המאזניים, גורל הפרט וגורל הכלל. כל מעשה טוב, כל צדקה והשתפרות, כל חיזוק באהבת ישראל ובחסד, כל התעלות בתורה ובתפילה, יכולה להועיל ולהגן, לשמור ולנצור. והי רצון שנזכה לשנה טובה, ברוכה ומתוקה.

זמני כניסת השבת ויציאת השבת

ת"א	י"ם	חיפה	ב"ש
18:30	18:15	18:22	18:35
19:28	19:26	19:28	19:27
20:03	20:07	20:06	20:06

הפטרה: שוש אשיש

מיטעמים לשבת

בשרירות לבי אלך - למען ספות הרווה את הצמאה". ההסתפקות והרוויה ייספו ויכלו בצמאון נורא שאין להביאו על סיפוקו. טועים הסוברים שיוכלו להכנע ליצרם - וגם לשים לו גבול ולקבוע לו מינון. היצר נמשל לחיה רעה: משהגיחה מכלובה, טורפת היא בלא מעצור!

(מעיינן השבוע)

"את הזויים ואת הטוב את המוות ואת הרע" (ל,טו)

כתב המשך חוכמה זצ"ל: לעיל בפרשת ראה נאמר רק "ברכה וקללה" ולא "חיים ומוות", לפי שכאן הרי כבר ניתנה מצות תשובה, ומצוה זו מטילה על האדם אחריות גדולה יותר מן העבירה גופא, משום שיש לו עיצה לשוב בתשובה ואיננו עושה כך. ההימנעות מתשובה מהווה עבירה חמורה יותר מן העבירה גופא (שערי תשובה), ואם העבירה עצמה מביאה קללה, הרי ההימנעות מתשובה מביאה "מוות" - על כן "ובחרת בחיים"...

(מענינה של תורה)

אחד, יוצא העברין זכאי, ומתכוין לנצל דין זה בשרירות לב, ולעבור עברה גמורה בלי צד זכות כלל וכלל, כגון לעבוד עבודה זרה בגלוי ובכל החומרה, ובכך להנצל ממייתה, ואינו מבין דבר פשוט, שהדין האמור אינו מקל בעונשו אלא מחמיר בו. שאם היה נידון במיתת בית דין, היתה מיתתו קלה ונוחה ומכפרת על עונו ומביאתו לחיי העולם הבא. אך עתה "לא יאבה ה' סלוח לו, כי אז יעשן אף ה' וקניאתו באיש ההוא ורבעה בו כל האלה", וחומרته כאלף מיתות, ואין יחשוב האדם להתחמק מיד בוראו ומגזר דינו.

(מעיינן השבוע)

"למען ספות הרווה את הצמאה" (כט,יח)

פירש רבינו הרמב"ן זצ"ל: על התאוות אמרו חכמים: "משביעו, רעב. מרעיבו, שבע". המרגיל עצמו להסתפק במועט אינו חסר דבר, מאושר הוא ושמח בחלקו. ואילו הנוהה אחר גירויים הופך את חייו למסכת התיסרויות, כי תאותו תפרוק כל רסן ותבקש עוד ועוד כשריפה המתפשטת ומכלה הכל. וזהו שנאמר: "כי

"אתם זינביתם היום כולכם לפני ה' אלוהיכם" (כט,ט)

כתב בספר מעם לועז: מעשה בזקן אחד שהיה נוטה למות, קרא לכל בניו ואמר להם: הביאו לי אגודה של קנים לחים. הביאו לו האגודה. נתן את האגודה לכל אחד מהם ואמר להם: האם אתם יכולים לשבור את הקנים האלו? נטל כל אחד מהם האגודה והתאמץ בכל כוחו לשבורה ולא יכול היה, אמר להם אביהם הזקן: עכשיו תראו כיצד אני שוברה. תמהו הבנים והיו מסתכלים זה בזה בתמיהה. נטל הזקן האגודה והתחיל מוציא קנה אחר קנה ושוברה. אמר להם הזקן: מזה תלמדו לקח, כל זמן שתהיו באגודה אחת, אין אדם יכול להזיק לכם. אבל אם תהיו בפירוד ובמחלוקת, תישברו אחד אחד.

(תורת הפרשה)

"וזה תברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי, כי בשרירות ליבי אלך" (כט,יח)

רבינו יוסף חיים זצ"ל, ה"בן איש חי", פירש שמדובר בעברין מתוחכם, היודע את הדין האומר שאם הסנהדרין כולה מחייבת פה

מוקנים אתבונן - סיפורי צדיקים

מחרידה, כאשר הרכבת עוצרת במהלכה, כאשר צצים עיכובים ומכשולים, או אז מבינים שיש מנהיג לרכבת זו, ויודעים שהבורא מכוין את חיינו!

הצדיק רבי עמרם בן דיוואן זצ"ל מגדולי העיר חברון היה, לפני כמאתיים וחמישים שנה. כשרבתה המצוקה בעיר, נתנו בו ראשיה עיניהם שיעסע לעיר מרוקו ויערוך מגבית לטובת הישוב היהודי, שהשליטים התעמרו בו במיסים כבדים. נסע הצדיק למרוקו, והתקבל בהערצה ובכבוד מלכים. גאונותו נודעה בשערים וברכותיו עשו פירות וחוללו ישועות. כשהגיע לעיר פאס, בא לפניו עני בן טובים והסיח לפניו מצוקתו: בנו הגיע לפירוק ועומד הוא לשאת יתומה עניה, ואין לאל ידו להשיאם. בוש הוא לקבץ נדבות, כי ממשפחה מיוחסת הוא ולא הורגל בכך. לפיכך אינו מספר זאת אלא לצדיק, הזר במקום. אמר לו הצדיק: "כסף לא אוכל לתת לך, כי כל הכספים שברשותי קודש הם לישוב היהודי בעיר האבות. אבל קח נא את גלימת השבת שלי, חפץ מצוה היא, כדברי חז"ל, ותמכרנה לכל המרבה במחיר!". וכך היה. העני הפיץ את הידיעה שברשותו גלימת שבת של הצדיק הנערץ, ועשירי פאס התחרו ביניהם מי יזכה באדרת המהודרת, בגלימותו של הצדיק פועל הישועות. לבסוף זכה בה אחד מעשירי העיר תמורת מחיר גבוה, שאיפשר לעני לערוך חתונה מפוארת לבני הזוג, כאשר הצדיק הנערץ עומד בראש הקרואים ושמחתו לא ידעה גבול על המצוה שקיים והחסד שגמל. בשבת, לבש הצדיק את גלימת יום החול. אבל האר"י הקדוש כבר גילה, שמהמצוות נארג לנו לבוש רוחני זוהר, והצדיק היה עטוף בו מכף רגל ועד ראש.

(מעיינן השבוע)

בפרשה הקודמת, בפרשתנו ובפרשה הבאה, קוראים אנו על היסורים המזומנים לבוא על העבריינים לעוררם לשוב בתשובה. מעשה באדם שבא לפני הגאון רבי אברהם הכהן זצ"ל, רבה של ספאקס שבתוניס ושאל: "לאחרונה תכפו עלי יסורים וצרות". למה הרע לי ה', ומדוע הביאם עלי?", אמר לו: "אספר לך מעשה שהיה. כפרי אחד ביקש לנסוע לתוניס, עיר הבירה. אמרו לו: "לך לעיר ספאקס, ושם תעלה לרכבת שתיקח אותך למחוז חפצך". והוא מימיו לא ראה רכבת! הגיע לבית התיבות, קנה כרטיס ועלה לקרון. הביט סביבו, וראה חדר ארוך גדוש ספסלי ישיבה. בחר מקום, וישב. המתין. לפתע נשמעה צפירה, והחדר החל זז, חופז בקול שקשוק גלגלים! אמר: "מה זאת? חדר - נוסע?!". קם והלך לקרון הסמוך, ולקרון שאחריו, והתמיהה רק גברה: שורה של חדרים המחוברים זה לזה, וכולם נעים במהירות עצומה! הוציא ראשו מהחלון, וראה שיירה ארוכה של קרונות! שאל: "מה מניע החדרים הללו?". אמרו לו: "ודאי תבין שאינם נעים מעצמם. הראשון הוא הקטר, ובו מנוע רב עוצמה!". והכפרי, תמיהתו רק התעצמה: "והקטר המופלא, מעצמו נע?". צחקו ואמרו: "ודאי שלא! שם יושב הנהג - ידו על ההגה, ורגלו על הדוושה". שב הכפרי והוציא ראשו מבעד לחלון, ראה את הקטר בראש הקרונות - ולא ראה בו איש. "אין שם אדם!", קרא בחרדה, "הקטר נוסע מעצמו, והרכבת כולה אחרי - באין מטרה ויעוד, נסיעה שלא יהיה לה סוף!". אך לפתע נשמעה צפירה חדה, הרכבת האטה מהלכה ועצרה בתחנה. או אז הבין שיש נהג המנהיג את הקטר, ומכוין את מהלכו! מבין אתה - אמר לו הרב - כל עוד החיים זורמים כסדרם ומתנהלים על מי מנוחות, עלול האדם לחשוב שהם מתנהלים מעצמם, בדרך הטבע. אבל כאשר נשמעת צפירה

והייתם לי סגולה

מצות סוכה היא סגולה לאריכות ימים, וכפי שאמרו חכמינו: "כל שבעת הימים צא מדירת קבע ושב בדירת ארעי", דהיינו שעל ידי מצות ישיבת סוכה בשבעה ימים של סוכות, יזכה להאריך ימים בעולם הזה שהיא דירת ארעי (סגולות ישראל מערכת ס' אות י"ד).

(ישועה והצלחה)

מדברי ראש הישיבה הרה"ג ר' יוסף מוזרבי שליט"א

זינוך הבנים

תשמרו עליהם

אחד מהמשכילים מבני עירו של הילד שלום מרדכי, שנודע לימים כגאון המהרש"ם מבערזאן זצ"ל, החליט להטות את לבבו לדרכי המשכילים. בא הלה בצנעה אל הילד בן השש, ופיתהו ללמוד את חוכמת הדקדוק, בהטעימו שמדובר במקצוע קדוש שאביו לא רוצה ללמדו כי הוא מעדת החסידים. המשכיל אף הסביר לו מאה וחמישים טעמים מדוע חשוב שידע דקדוק ואת הריח שירוויח מכך. באותם ימים נסע אביו של המהרש"ם יחד עימו אל הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זצ"ל. בבואם אל הצדיק, לקח הצדיק את הינוקא שלום מרדכי על ברכיו, והורה לו לגלח את שערות ראשו ושלא יקצוץ מפאותיו, בהוסיפו כי זקינם, רבי שלום, לא קיצץ את פאותיו כל ימי חייו, והדבר סגולה לאריכות ימים. לאחר מכן הניח הצדיק מפרמישלאן את שתי ידיו הקדושות על ראשו של הילד, והתחיל לצעוק בקול גדול: "בני, אל תלך בדרך איתם, מנע רגלך מנתיבתם, כי רגליהם לרע ירוצו וימהרו לשפוך דם". כך כפל הצדיק את דבריו שלוש פעמים. כרבע שעה לאחר מכן הורה לו הצדיק שלא ישמע בקולו של אף אחד, רק ילמד מה שאביו יאמר לו, ויראה הצלחה בלימודו, יעלה מעלה מעלה ויהיה ראש על ישראל! אביו שלא ידע דבר מכל הסיפור עם אותו משכיל שביקש להטות את לבב בנו, נרעש ונפחד מהדיבורים הבווערים כלפידי אש, וחקרו היטב עד שסיפר לו המהרש"ם את סיפורו של אותו משכיל.

ואומנם גם בזמנינו יש מעין סיפור זה כאשר הילדים נחשפים לשמוע ולראות דברים האסורים, וחובה קדושה על ההורים לשמור מכל משמר ולבדוק בשבע בדיקות מי מדבר עם הילדים, מהיכן הם ניזונים, בחברת מי הם מסתובבים, ממה הם מתלהבים? וכאשר מגלים את הדברים בתחילתם, הרי שקל לעוקרם מהשורש, אך כאשר נשתרשו הדברים ושבתא כיון דעל על, אז זקוקים לרחמי שמים, וה' יעזרנו לשמור ילדינו מכל נזק רוחני וגשמי, לטוב לנו ולהם כל הימים.

שלום בית

הכרת הטוב

בספר "אהבה ורעות" הביא, שניתן לנצל את תחושת הכרת הטוב כאמצעי יקר ערך לשיפור השלום בית. ככל שהאדם מכיר באיכות ובכמות הטובות שבן זוגו עושה למענו, כך ירגיש יותר אהדה אליו והמריבות תתמעטנה. קשה לריב אם מכירים בכל הדברים הנפלאים שמקבלים מאת בן הזוג. אף אם תלונה מסוימת מוצדקת, לעומת רוב הטובה שמקבל מן זוגו, התלונה מאבדת ממשקלה. הבעל צריך להרהר כמה אשתו טורחת לבשל, לנקות ולטפל בילדים. אם היא גם עובדת, היא ממלאה את התפקידים האלו בנוסף להכנסה הכספית עבור המשפחה. עליו לתאר כמה היו חייו עצובים ובודדים בלי אשתו. אם יקדיש מזמנו לשקול דברים אלו, ילמד להעריך את מאמציה וימנע מלהתלונן על כל דבר פשוט. גם האישה צריכה לחשוב על כל מה שהיא מקבלת מבעלה, על אף שהפעם שהוא טועה. חשוב שהאישה תתאר לעצמה כמה נורא היה לולא איש העומד לצידה. אין אדם מושלם, ואישה צריכה לחשוב על תכונותיו החיוביות של בעלה במקום להתרכז באלו השליליות. בשעת מריבה, בני אדם מאבדים פרופורציה. הם עלולים להתווכח על זוטות ולכעוס על השני במשך ימים. טעות איזומה היא כאשר מנפחים ענינים פשוטים הערך ושוכחים את מידת קטנותם. לרוב, מריבות מעין אלו הופכות לנושא של כבוד, ושני הצדדים רבים רק כדי להוכיח מי צודק. אדם לא מתחתן על מנת להוכיח לבן זוגו את צדקתו. למטרה זו אפשר גם להשאר רווק. זה היה זול בהרבה וגורם הרבה פחות צער לאחרים. חשוב לזכור שמטרת הנישואין היא לבנות משפחה, ולהעניק. כאשר אדם מתקוטט עם בן זוגו, הוא עושה הפך כל זה. חשוב ביותר להמנע מלהגיב או להשיב מתוך כעס. ברגע שמבחינים בתחילת מחלוקת, מוכרחים להיות שניים כדי לריב. בן זוגך לא יצליח להתקוטט בלי השתתפותך. תן לבן הזוג להרגע מכעסו ורק אז תתחילו לדבר על נושא המריבה. קודם תנוח לילה. יום חדש מביא מחשבות חדשות לגבי הבעיה. לעולם אין לנסות לנצח. עדיף תמיד להיות המפסיד. היה אמיץ, ואמור לבן זוגך: אתה צודק, סליחה. אם אדם מהרהר בכל הדברים עליהם יש לו להכיר טובה, ומתרכז במטרות האמיתיות של הנישואין, או אז השלום והשלווה יהיו מנת חלקו בביתו.

אמרי שפר

רה"ק רבי מאיר מפרמישלאן אומר: בחלום ניכר האדם: אין האדם רואה אלא מהרהורי ליבו. כל אדם וחלומותיו. יעקב אבינו רואה בחלומו: "סולם וראשו מגיע השמימה... והנה ה' ניצב עליו". ואילו פרעה רואה בחלומו - "שבע פרות יפות מראה".

רה"ק רבי יוסף כספי אומר: טוב לחתוך איבר אחד נגוע כדי שלא יחלה כל הגוף או ימות.

רה"ק רבי ישראל מסלנט אומר: החולה לא יתביש לעשות לרפואתו דברים שאינם לפי כבודו ומדוע לנפשו ישים לב לדיברת בני אדם?

רה"ק רבי מנחם מנדל מקוצק אומר: איני פוחד מיסורי מחלה, אלא מהפינוק שלאחרי מחלה.

(פתגמים נבחרים)

על כן יאמרו המושלים - משל ונמשל

ממה אני מתפרנסת. אם לא מתפוחים אלה? כל ערב אני חוזרת ובאה הביתה, מונה את כסף הפדיון ומוצאת, שנשארו לי פרוטות מעטות ריוח ממכירת התפוחים במשך היום, פרוטות המספיקות לי לפת לחם ולתבשיל כלשהו. מבין מאה אנשים, החולפים ועוברים על פני שלי התפוחים שלי, יש ויסור אדם אחד ויקנה. לפעמים אף קרה, שיסור אחד מעשרה ויקנה ממני. הכל כפי שיקרה המקרה באותו יום. ברם אם אפסיק להכריז על סחורתי, מי ידע עלי ועל התפוחים שבסלי, ומאין תמצא פרנסתי?". דומה לכך ענין התוכחה. המוכיח, המטיף מוסר, מצוה גדולה הוא מקיים, ושכר רב מובטח לו על כך. אפשר ואפשר שתשעים ותשעה אנשים לא ישימו ליבם לו ולתוכחתו, לא ישמעו אליו ואולי אף ילעגו עליו, ברם אם יעלה בידו להחזיר למוטב אפילו אחד בלבד - והיה זה שכרו הגדול. אבל אם אדם מתבייש, או מתעצל להכריז על סחורתו בקולי קולות, הרי ודאי שאיש לא ידע עליו. ופרנסתו מאין תבוא?

(משלי החפץ חיים)

"הוכח תוכיח את עמיתך וגו' " (ויקרא י"ט, י"ז), אפילו מאה פעמים (בבא מציעא ל"א). ודאי שלא ינעם לאדם להיות מוכיח ומטיף מוסר, בשעה שהוא רואה, שכל פעולתו אין בה מועיל, וכי השחית דבריו על אוזנים ערלות. ברם, חייב אדם כזה ללמוד ממעשיה של מוכרת התפוחים בשוק. כל היום היא עומדת על רגליה ליד סלי התפוחים ומכריזה בקולי קולות: תפוחים בזול! תפוחים קנו בזול! עבר אחד וראה אותה עומדת כך, ופיה אינו פוסק מלצעוק ומלהכריז על סחורתה. ברם במשך כל אותו זמן שהתבונן בה, לא סר אליה איש, ולא מכרה אפילו תפוח אחד. אף על פי כן המשיכה והכריזה: תפוחים! תפוחים בזול! פנה אליה אותו אדם ואמר: "הגיד נא לי, דודתי, הנה עומד אני כאן שעה ארוכה, ושומע כיצד את מרעישה את השוק בקולך, וכיצד את מכריזה על סחורתך בכל כוחך, ברם לא ראיתי עד כה איש פונה אליך וקונה ממך אפילו בפרוטה אחת, מה תועלת יש, אפוא, בצעקותיך, כלום אינך מכלה לריק כוחך?". צחקה האישה ואמרה: "וכי

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

שבינו לבין חברי, אשר עליהם אין כפרה עד שיחזיר את הגזל ואת העושק ויפייסו עד שימחול לו.

ראוי לאדם שיתנהג בימים אלו גם בחומרות שאינו נוהג בהם כל השנה, כי גם אנו מבקשים מאת ה' יתברך שמו שיתנהג עמנו בחסידות. ויש לאדם לעשות לעצמו סייגים וגדרים בימים אלה כפי יכולתו, כגון שיקבל על עצמו שלא לעשות מלאכה במוצאי שבת עד שעה וחומש זמניות וכל כיצא בזה.

שבעת הימים שבין יום ראש השנה ליום הכיפורים הם נגד שבעת ימי השבוע, והמתענה בעשרת ימי תשובה ביום ראשון - יתכפרו עונותיו במה שחטא בכל יום ראשון כל ימיו וכן הלאה, ואף על פי שיום הכיפורים מכפר, אבל כבר אמרו רבותינו: "ושוב יום אחד לפני מיתתך", והטעם מפני שאין אדם יודע יום מיתתו לכן עליו לעשות תשובה בכל יום, שמא ימות למחר, ולא כל אדם בטוח שיזכה ליום כיפור, ולכן כל עוד שהוא חי בעשרת ימי תשובה, יעשה תשובה כל יום בכדי שיתכפרו לו עונותיו.

אל ידמה בעל תשובה שהוא מרוחק ממעלת הצדיקים מפני העונות והחטאים שעשה, אלא אהוב ונחמד הוא לפני הבורא כאילו לא חטא מעולם, ולא עוד אלא ששכרו הרבה, שהרי טעם את טעם החטא ופירש ממנו וכבש יצרו, אמרו חכמים: "מקום שבעלי תשובה עומדים, אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד בו", כלומר - מעלתם גדולה ממעלת אלו שלא חטאו מעולם, מפני שהם כובשים יצרם יותר מהם.

(הבית היהודי)

"וכתוב לחיים טובים" באמצע מודים, "ובספר חיים ברכה ושלום" בברכה האחרונה, ואם טעה ולא אמר זכרנו לחיים, אם נזכר לפני שיזכיר ה' בחתימת הברכה, חוזר ואומר כתיקונו, ואם לא נזכר עד שאמר ה', יסיים מגן אברהם וימשיך בתפילתו, ויכול לאומרו באמצע שומע תפילה, ואם לא אמרו אז - יאמרנו בסיום אלהי נצור. וכן אם לא אמר "מי כמוך אב הרחמן" ואמר ברוך אתה ה' - אינו חוזר. ואם לא אמר "וכתוב לחיים טובים", אם נזכר לפני ברוך אתה ה' - חוזר, ואם הזכיר ה' - אינו חוזר, ויאמרנו בסיום אלקי נצור, וכן אם לא אמר "ובספר חיים" והזכיר ה' שבברכה האחרונה אינו חוזר, ויאמרנו בסיום אלקי נצור.

יש נמנעים מלערוך נישואין בעשרת ימי תשובה, ומכל מקום הרוצים לעשות נישואין בעשרת ימי תשובה, ראויים לעידוד כדי להקדים הנישואין ככל האפשר, שזריזים מקדימים למצוות, ואם הגיע החתן לגיל עשרים שנה, אין להחמיר בזה כלל.

המנהג לומר "אבינו מלכנו" בשבת תשובה, אלא שמדלגים חטא ועון, ומנהג זה יסודתו בהררי קודש, וכן ראוי לנהוג, אבל במקום שמנהגם ברור להיפך - ישארו במנהגם, וכל מקום כפי מנהגו.

עשרת ימי תשובה - שמם מורה עליהם שהם מיוחדים לתשובה, וכל אדם מחויב אז לשוב בתשובה שלמה לפני ה' יתברך שמו, לפני בוא היום הגדול והנורא - יום הכיפורים, שנאמר: "לפני ה' תטהרו", ונאמר "דירשו ה' בהמצאו", ואמרו חז"ל: "אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים", לכן צריך בימים אלו כמו חול המועד, שלא יעשה בהם אלא מלאכה הכרחית, וביותר צריך לתקן דברים

בעשרת ימי תשובה, צריך לומר בחתימת הברכה "המלך הקדוש" במקום "הא-ל הקדוש", משום שהם ימי דין שהקב"ה דן את כל העולם ומראה מלכותו וממשלתו, ואם טעה וחתם "הא-ל הקדוש", אם נזכר תוך כדי דיבור (זמן אמירת "שלום עליך רבי"), ומיד חתם המלך הקדוש - יצא, ואם נזכר לאחר מכן, חוזר לראש התפילה, וכן אם נסתפק אם אמר "הא-ל הקדוש" או "המלך הקדוש" ונזכר לאחר מכן - חוזר לראש התפילה.

שליח ציבור שטעה ואמר "הא-ל הקדוש" ועבר שיעור של תוך כדי דיבור, אינו חוזר אלא לברכת אתה קדוש, שכיון שהציבור אמרו קדושה, ברכת אתה קדוש נחשבת לברכה בפני עצמה.

אם רק לאחר שסיים תפילתו נזכר שאמר הא-ל הקדוש או מלך אוהב צדקה ומשפט, וכן אם נסתפק אם חתם כמו שצריך או לא, יחזור ויתפלל ויתנה בלשון זה: "אם הנני חייב לחזור ולהתפלל, הריני חוזר ומתפלל בתור תפילת חובה, ואם אינני חייב לחזור, הריני חוזר בתור תפילת נדבה", וישתדל לכיון בתפילתו כראוי עד כדי יכולתו.

השליח ציבור צריך לומר בליל שבת תשובה בברכת מעין שבע "המלך" הקדוש שאין כמוהו. ואם טעה ואמר הא-ל הקדוש, אם נזכר באמצע הברכה לפני שיחתום "ברוך אתה ה' מקדש השבת", חוזר ואומר: מגן אבות בדברו מחיה מתים במאמרו המלך הקדוש שאין כמוהו וכו', ואם לא נזכר אלא עד שחתם מקדש השבת - אינו חוזר.

בעשרת ימי תשובה אומרים "זכרנו לחיים" בסוף ברכה ראשונה, ו"מי כמוך אב הרחמן" בסוף ברכה שנייה,